

Harrie Hoeben, de man achter de Wingssprayer

'Grove druppel schadelijk'

'Sleepdoek' mag je van hem niet meer zeggen. 'Wingssprayer', zo heeft Harrie Hoeben zijn doorontwikkelde spuittechniek gedoopt. Jarenlang heeft hij er zijn ziel en zaligheid in gestopt. „Omdat driftbeperking niet ten koste moet gaan van de werking van middelen.“

We zullen de naam nog één keer noemen: sleepdoek, of slâpduk. In 2004 werd Harrie Hoeben importeur van deze Zweedse vinding, die hij enkele jaren eerder voor een project rond driftreductie naar Nederland haalde. Het oorspronkelijke ontwerp zinde hem niet. In de afgelopen jaren heeft hij de techniek verder ontwikkeld en verbeterd, met gebruik van andere materialen. Hij heeft zelf de patenten; banden met Zweden zijn er niet meer.

Het principe is nog wel hetzelfde. Via een flexibel scherm strijkt de spuitboom over de toppen van de planten, waardoor de spuitdoppen vlak boven het gewas komen te hangen. Door de weerstand trekt het scherm het gewas een klein beetje open zodat de nevel ook goed in de onderste bladlagen doordringt. Vanwege de lage positie van de boom treedt er nauwelijks drift op.

Dit voorjaar kreeg de spuittechniek een erkenning van de Technische Commissie Techniekbeoordeling (TCT), als zijnde 99 procent driftreducerend. Deze hoogst haalbare klasse houdt in dat een teler slechts een teeltvrije zone van 0,5 meter hoeft aan te houden en toch met een fijne druppel kan blijven spuiten. Nu de techniek werkt zoals hij dat wil, timmert Hoeben flink aan de weg. Je komt hem tegen op open dagen en bij demonstraties door heel het land.

Waar komt de drang vandaan om zo lang te blijven trekken aan de Wingssprayer?

„Gewasbescherming is mijn lust en mijn leven. Sinds mijn vader overleed - op mijn veertiende - spuit ik al. Eerst tien jaar op het eigen bedrijf, daarna zevenentwintig jaar als loonspuiter. De werking van middelen interesseert me mateloos. Ik heb altijd veel proeven gespoten voor gewasbeschermingsfirma's en dan vroeg ik ze altijd het hemd van het lijf: wat zit er nog meer in dan de werkzame stof? Wat is het werkingsprincipe? Vroeger leerde ik al dat je een fijne druppel nodig hebt voor een goede biologische werking. Je moet het volledige bladoppervlak raken en daar moet het middel ook blijven zitten. Daarom zag ik de bui al hangen toen eind jaren negentig via het gewasbeschermingsbeleid werd aangestuurd op het gebruik van een grovere druppel. Dat is een grote fout geweest waar telers tot op de dag van vandaag last van hebben. Grove druppels rollen van het blad af. In een flink ontwikkeld gewas worden de onderste bladlagen daarom niet goed geraakt. De effectiviteit

van middelen wordt hierdoor minder en bovendien loop je kans dat het middel afspoelt richting oppervlaktewater.“

Een grove druppel is slecht voor het milieu?

„Ja, daar ben ik van overtuigd. Nederland brengt afspoeling, de zogeheten 'run-off', niet eens in beeld. Dat wordt hier gezien als iets van de bergen. Maar reken maar dat er met al die rondgelegde percelen en greppels ook afspoeling plaatsvindt. Het gebruik van uitvloeiers doet er nog eens een schepje bovenop. Je bent het middel meteen kwijt. Ik snap wel dat telers het effect van een grove druppel willen compenseren, maar dát is niet de manier. Als een middel er beter van zou werken, dan hadden de fabrikanten het zelf wel toegevoegd. Zij steken miljoenen in onderzoek naar de biologische effectiviteit. Een grove druppel is op twee manieren nadelig voor het milieu: kans op afspoeling en een verminderde werking, waardoor een teler eerder terug moet komen voor een vervolgbesuiting.“

De Wingssprayer is een doorontwikkeling. Wat heeft u er allemaal aan veranderd?

„In het begin waren er te veel technische mankementen. Ik heb daarom veel onderdelen vervangen door duurzamer materiaal. Dat geldt ook voor het poreuze doek en het dragende staal. Daarnaast heeft de Wing een eigen leidingensysteem gekregen en staan de doppen niet meer in directe verbinding met het scherm. De nevel kan hierdoor niet meer gaan zwabberen.“

Met wat voor dop gebruik je de Wingssprayer?

„De vrijstelling voor de 0,5 meter spuitvrije zone – de hoogste driftreductieklasse - is afgegeven op basis van een 015 AirMix-dop. Maar ook met een gewone XR015-dop haal ik meer dan 80 procent driftreductie. Het komt erop neer dat je met één dop al het werk doet. Dat is wel zo makkelijk.“

Kun je de Wingssprayer altijd gebruiken of zijn er gewasstadia of omstandigheden waarbij dat af te raden is?

„De telers die hem gebruiken, zetten hem het hele jaar in. Ook op kale grond werkt hij perfect, beter dan de blaassystemen. Mocht er kans op schade zijn, zoals bij uien in het kramstadium, dan kun je hem altijd iets

boven het gewas hangen. Je spuit dan traditioneel, zeg maar.“

De Wingssprayer maakt continu contact met het gewas. Loop je zo niet het risico dat je ziekten versmeert?

„Ik krijg die vraag vaker, maar ik heb daar nog geen voorbeelden van gehoord of gezien. In 2003 is het onderzocht op de Oostwaardhoeve, met een proef in twaalf herhalingen. Daarin is geen schade vastgesteld. Bovendien helpt de techniek om het maximale te halen uit preventieve middelen “

Wat kost de Wingssprayer en hoeveel exemplaren draaien er in Nederland?

„Er zijn nu vijf spuiten die met het nieuwste systeem draaien, waarvan de meeste bij pootgoedtelers. Ook zij zijn dus niet bang voor het verslepen van ziekten. De adviesprijs is 600 euro per meter werkbreedte, inclusief doppen, exclusief montage. Iedere 25 centimeter komt er een dop. In principe is iedere spuit ermee uit te rusten. Je kunt dus in een dag tijd van een oude spuit een machine maken die aan de hoogste eisen voldoet.“

Hoe scherp kun je spuiten met de Wingssprayer?

„De afwijking is onder normale omstandigheden niet meer dan 8 centimeter naar de zijkant. Daarmee kun je veel schade voorkomen. Bijvoorbeeld aan bloemrijke akkerranden, waar je nuttige beestjes wilt sparen en waar bijen hun stuifmeel verzamelen. Mijn klanten vinden het ook prettig dat er geen walm meer achter de spuit hangt. Eén klant zit dicht tegen een woonkern aan. Eerder kon hij alleen 's avonds spuiten, want het is niet leuk als mensen hun was van de lijn halen of hun kinderen binnen roepen. Nu spuit hij met een gerust hart ook overdag.“

Wat gaat u de komende jaren doen?

„Zorgen voor veel aandacht voor Wingssprayer, bij gebruikers en beleidsmakers. Daarvoor krijg ik hulp van een verkoopdirecteur, want zelf ben ik meer een uitvinder. Verder werk ik nog aan de dubbele wing, gemaakt van carbon. Deze is geschikt voor een hogere rijsnelheid en dus windsnelheid. Daarmee richt ik me vooral op het buitenland omdat ze daar standaard spuiten met 25 kilometer per uur. Maar hij is ook hier te koop.“ ■